

Teisingumo Teismo **sprendimas** byloje C-298/23 | *Inter IKEA Systems*

Pranešimas spaudai Nr. 119/26

2026 m. rugsėjo 8 d., Liuksemburgas

Prekių ženklų teisė: savininkas turi teisę uždrausti politinei partijai naudoti jam priklausančią reputaciją turintį prekių ženklą, jei ši partija neįrodė, kad jos saviraiškos laisvė turi pirmumą prieš to savininko teises ir interesus

Politinė partija viešai pristatė Belgijos prieglobsčio ir imigracijos politikos reformos planą ir tam panaudojo reputaciją turinčius IKEA prekių ženklus, kad akcentuotų savo siunčiamą žinią. Šiam naudojimui pateisinti ši politinė partija rėmėsi saviraiškos laisve. Savo sprendime Teisingumo Teismas pažymėjo, kad siekdamas nustatyti, ar nurodytas naudojimas grindžiamas „tinkama priežastimi“, nacionalinis teismas turi surasti pusiausvyrą tarp prekių ženklo savininko nuosavybės teisės ir jo interesų ir trečiosios šalies nurodomos teisės į saviraiškos laisvę ir jos interesų, nes nė viena iš šių teisių nėra absoliuti. Vis dėlto Teisingumo Teismas konstatavo, kad nagrinėjamu atveju IKEA prekių ženklų naudojimas gali padaryti didelę žalą šių prekių ženklų reputacijai ir jų savininko interesams. Šiomis aplinkybėmis negalima teigti, kad IKEA prekių ženklų naudojimas vien siekiant pasinaudoti jų reputacija, turint tikslą sustiprinti politinę žinią ir padidinti jos sklaidą, turi pirmumą prieš šių prekių ženklų savininko teises ir interesus, tačiau tai dar turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

2022 m. politinė partija *Vlaams Belang* spaudos konferencijoje viešai pristatė savo politinę programą *IKEA-PLAN – Immigratie Kan Echt Anders* (IKEA-Planas: Imigracija iš tikrųjų gali būti kitokia), kurios tikslas buvo reformuoti prieglobsčio ir imigracijos politiką Belgijoje. Prie pateiktų pasiūlymų pridėtuose paveikslėliuose buvo pavaizduoti IKEA prekių ženklus atitinkantys žymenys ir personažai, panašūs į vaizduojamus bendrovės IKEA gaminių surinkimo instrukcijose. Spaudos konferencija buvo išplatinta socialinės žiniasklaidos kanaluose. Šių prekių ženklų savininkė *Inter IKEA* Belgijos teismuose pareiškė ieškinį dėl teisių į prekių ženklus pažeidimo asociacijai *Vrijheidsfonds*, kuri organizavo *Vlaams Belang* kampaniją.

Nacionaliniame teisme *Vrijheidsfonds* pripažino naudojusi IKEA prekių ženklus be jų savininkės sutikimo, tačiau nurodė pasinaudojusi šių prekių ženklų reputacija tam, kad akcentuotų savo siunčiamą žinią, ir teigė, kad tai yra „tinkama priežastis“, kaip tai suprantama pagal Sąjungos teisės aktus, ginančius saviraiškos laisvę, įskaitant laisvę reikšti politines pažiūras ir naudoti politinę parodiją

¹. Nusprendęs, kad kilo to paties lygio pagrindinių teisių, t. y. teisės į nuosavybę ir teisės į saviraiškos laisvę, kolizija, nacionalinis teismas kreipėsi į Teisingumo Teismą.

Savo sprendime Teisingumo Teismas pirmiausia konstatavo, kad **ES teisės aktuose nėra išaiškinta sąvoka „tinkama priežastis“**. Tačiau šių teisės aktų preambulėse jų leidėjas pabrėžė būtinumą taikyti juos taip, kad būtų užtikrinta visapusiška pagarba pagrindinėms teisėms ir laisvėms, visų pirma saviraiškos laisvei.

Vis dėlto **vien rėmimosi teise į saviraiškos laisvę nepakanka tinkamai priežasčiai nustatyti**. Reputaciją turinčiam prekių ženklui tapatų ar į jį panašų žymenį naudojanti trečioji šalis turi nurodyti konkrečias šio naudojimo priežastis, susijusias su jos saviraiškos laisvės įgyvendinimu, ir įrodyti, kad šios priežastys turi pirmumą prieš šio prekių ženklo savininko teises ir interesus.

Siekdamas nustatyti, ar trečiosios šalies vykdomas naudojimas grindžiamas „tinkama priežastimi“, nacionalinis teismas **turi surasti pusiausvyrą tarp prekių ženklo savininko nuosavybės teisės ir jo interesų ir trečiosios šalies nurodomos teisės į saviraiškos laisvę ir jos interesų**, nes nė viena iš šių teisių nėra absoliuti.

Šiuo tikslu nacionalinis teismas turi nustatyti, ar naudodama reputaciją turintį prekių ženklą trečioji šalis veikė sąžiningai. Taip yra, kai tokiu naudojimu siekiama skleisti idėją ar nuomonę, susijusią su pačiu reputaciją turinčiu prekių ženklu, jo savininku, šio komercine veikla, prekėmis ar paslaugomis. Kiti svarbūs elementai yra tai, ar prekių ženklo naudojimu **prisidedama prie bendrojo intereso diskusijos**, taip pat **pasekmės**, kurių trečioji šalis, naudodama prekių ženklą, gali sukelti jo **savininkui**. Kalbant konkrečiai, šio savininko negalima versti toleruoti naudojimo, galinčio sukelti jam neproporcingą žalą, ar net pakenkti pačiai išimtinės teisės, suteiktos dėl prekių ženklo registracijos, esmei.

Šiomis aplinkybėmis reikėtų atsižvelgti į trečiosios šalies vykdomo reputaciją turinčio prekių ženklo naudojimo intensyvumą, šio naudojimo mastą ir pasirinktus būdus, taip pat į tai, kad dėl trečiosios šalies vykdomo naudojimo gali susidaryti įspūdis, kad prekių ženklo savininkas pritaria skleidžiamai politinei žinia ar propaguojamoms politinėms idėjoms arba net vienaip ar kitaip jas remia, nors jo ginamos vertybės grindžiamos neutralumu bet kokiai politinei partijai ar nedera su nurodyta politine žinia.

Šiuo klausimu Teisingumo Teismas konstatavo, kad nagrinėjamu atveju IKEA prekių ženklų naudojimas gali padaryti didelę žalą šių prekių ženklų reputacijai ir jų savininko interesams. Šiomis aplinkybėmis negalima teigti, kad IKEA prekių ženklų naudojimas, kurį *Vrijheidsfonds* vykdė vien siekdama pasinaudoti jų reputacija, kad sustiprintų savo politinę žinią ir padidinti jos sklaidą, turi pirmumą prieš šių prekių ženklų savininko teises ir interesus, tačiau tai dar turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

PRIMINIMAS: Kreipimasis dėl prejudicinio sprendimo priėmimo valstybių narių teismams, nagrinėjantiems juose iškeltas bylas, suteikia galimybę pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo.

Bendrasis Teismas turi jurisdikciją nagrinėti tik tuos prašymus priimti prejudicinį sprendimą, kurie pateikti dėl: 1) bendros pridėtinės vertės mokesčio (PVM) sistemos; 2) akcizų; 3) Muitinės kodekso; 4) tarifinio prekių klasifikavimo pagal Kombinuotąją nomenklatūrą; 5) kompensavimo ir pagalbos keleiviams atsakymo vežti ar transporto paslaugų atidėjimo ar atšaukimo atvejais ir 6) šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos. Visus kitus prašymus priimti prejudicinį sprendimą nagrinėja Teisingumo Teismas.

Teisingumo Teismas ir Bendrasis Teismas nenagrinėja nacionalinių bylų. Remdamasis Teisingumo Teismo arba Bendrojo Teismo sprendimu, jas turi išspręsti nacionalinis teismas. Tas sprendimas taip pat privalomas kitiems panašią problemą nagrinėjantiems nacionaliniams teismams.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo. Faktinės aplinkybės ir teisinis pagrindas pateikiami atsižvelgiant į reikšmingą laikotarpį, remiantis bylos medžiaga.

Visas sprendimo [tekstas ir santrauka, jeigu rengiama](#), nuo paskelbimo dienos prieinami CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170

Sprendimo paskelbimo posėdžio vaizdai prieinami „[Curia Web TV](#)“ ir „[European Broadcasting Service](#)“

☎ (+32) 2 2964106

Likite su mumis!

¹ 2017 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) [2017/1001](#) dėl Europos Sąjungos prekių 9 straipsnio 2 dalies c punktas ir 2015 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) [2015/2436](#) valstybių narių teisės aktams, susijusiems su prekių ženklais suderinti 10 straipsnio 2 dalies c punktas ir 6 dalis.